

TAGATISFOND
GUARANTEE FUND

TAGATISFONDI STRATEGIA 2022-2024

SISSEJUHATUS

Käesolevas strategiadokumendis esitatakse Tagatifondi peamised eesmärgid ja arengusuunad aastateks 2022–2024. Lisaks on välja toodud ka meie missioon, visioon ja väärtused, millest Tagatifondile usaldatud ülesannete täitmisel lähtume.

MISSIOON

Tagatifond kaitseb kliente finantsvahendajate maksejõuetuse negatiivsete mõjude eest ja suurendab sellega usaldust finantssektori vastu ning aitab kaasa finantsstabiilsuse hoidmisele.

VISIOON

- Tagatifond on tõhus oma seadusega sätestatud funktsioonide täitmisel.
- Finantssektori usaldusväärsus on kõrge, turvavõrgustikule negatiivset mõju avaldavate turustruktuuri muudatuste risk on piisavalt maandatud ja finantsstabiilsus tagatud.
- Tagatifond osaleb aktiivselt ning panustab professionaalselt siseriiklikult, Euroopa Liidu tasandil kui ka tagatisskeemide koostöövõrgustike töös rahvusvaheliselt.

VÄÄRTUSED

Tagatifond

- on finantssektori turvavõrgustikus võrdväärne koostööpartner ja kaasvastutav finantsstabiilsuse tagamise eest
- on avalikkuse ja fondiosaliste silmis usaldusväärne ning toetab finantssektori korrapärasest toimimist
- tegutseb kuluefektiivselt ja haldab fondiosaliste panust heaperemehelikult
- täidab oma ülesandeid kiirelt, professionaalselt ja efektiivselt.

ÜLESANDED

Tagatifond haldab fondiosaliste rahastatud osafonde ja algatab fondiosaliste maksejõuetuse korral hüvitusprotsessi. Käesolev strateegia kajastab strategiaperioodi peamisi ambitsioone, kuid selles ei käsitleta detailselt õigusaktidest Tagatifondile tulenevaid igapäevaülesandeid, ehkki neile pööratakse strategiaperioodil võrdselt tähelepanu.

STRATEEGILISED EESMÄRGID AASTATEKS 2022–2024

Tagatisfondi tegevusstrateegia on koostatud kolmeks aastaks, kuid seda võib vajadusel uuendada ja täpsustada iga-aastaste läbivaatamiste käigus. Tagatisfondi tegevusstrateegia ja sellest tulenevad tegevused on sisendiks Tagatisfondi eelarve koostamisel.

Tagatisfondi kui finantssektori turvavõrgustikku kuuluva avalik-õigusliku isiku tegevusvaldkond ja strateegilised eesmärgid tulenevad eelkõige finantssektori usaldusväärsuse ja stabiilsuse nõudest ning on seega suuremal või vähemal määral seotud teiste finantssüsteemi turvavõrgustikku kuuluvate institutsioonide, nagu Finantsinspeksiooni, Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga tegevusstrateegiatega.

Fondi peamiseks koostööpartneriteks on

- finantssüsteemi turvavõrgustikku kuuluvad institutsioonid – Finantsinspeksioon, Eesti Pank ja Rahandusministeerium
- finantsturu osalised, sh fondiosalised – krediidasutused, investimisühingud, fondivalitsejad ja kindlustusandjad
- finantsturu osalisi ühendavad erialaliidud – Eesti Pangaliit, Eesti Kindlustusseltside Liit ja FinanceEstonia.

AASTATEL 2022–2024 PÜÜDLEME JÄRGMISTE EESMÄRKIDE JA ARENGUTE SUUNAS.

EESMÄRK 1. TAGAME TAGATISFONDILE PIISAVA RAHASTUSE JA REAGEERIME RISKIDELE KIIRELT

Hoiusekindlustus on Tagatisfondi põhimeede säilitamiseks usaldust finantssüsteemi vastu. Krediidiasutuse maksejõuetuse korral tagab Tagatisfond klientidele nende hoiustele kiire juurdepääsu. Tagatisfondi eelrahastuse maht on üsna märkimisväärne. Siiski selleks, et sammu pidada hoiuste mahu kiire kasvu ja pangandussektori arengutrendidega tervikuna ning säilitada piisav valmisolek hoiustajate kaitsmiseks, vajab hoiuste tagamise osafond (HTO) pangandussektori panustatavale eelrahastusele lisaks paratamatult tuge ka muude rahastamisallikate näol (eelkõige laenuvahendid).

Tagatisfondi eesmärk on anda klientidele juurdepääs nende tagatud hoiustele seitsme tööpäeva jooksul. HTO peab jääma elujõuliseks, et nii lühikeses hüvitamise ajaraamis tagada hoiuste väljamakseks piisavad vahendid. Tagatisfond säilitab piisava HTO rahastuse taseme, kogudes riskipõhiseid osamakseid ja hallates Tagatisfondi vara läbi kaalutletud investeerimisstrateegiate, tagades samas võimaluse kaasata täiendavaid vahendeid laenu näol. Tagatisfond hindab regulaarselt HTO rahaliste vahendite piisavust.

Tagatisfond tuvastab kiirelt HTO rahastust puudutavad riskid ja reageerib neile. Vastavaid riske kaardistame koostöös teiste turvavõrgustiku institutsioonidega. Riskikaardistuses analüüsime riigisiseseid, regionaalseid ja ülemaailmseid majandus- ja finantsnäitajaid, regulatiivse keskkonnaga seonduvaid tegureid ning finantsturu arenguid laiemalt.

Finantsinspeksiooniga koostöös jälgime, et süsteemiriski kandvad turuosalisel oleks korrapäraselt saneeritavad.

Rahastamisriski juhtimisega seotud oodatavad tulemused

1. Tagatud on HTO stabiilne kasv ja see on hoiuste kasvutempoga võrreldes adekvaatne.
2. Rahastamisriskid on koostöös finantssektori turvavõrgustiku teiste institutsioonidega kaardistatud ja vajadusel on rakendatud meetmed riskide maandamiseks.
3. Rahastamissuutlikkust (sh vahendite piisavust ja rahastamisstruktuuri adekvaatsust – eelrahastus, erakorralised tagantjärgi makstavad, nn ex-post osamaksed, laenuvahendid) on perioodiliselt hinnatud.
4. Tagatisfondil on kiire juurdepääs erinevatele rahastamisallikatele (sh omavahenditele, ex-post osamaksetele ja laenuvahenditele).
5. Tagatisfondi investeerimispoliitika sobilikkust on regulaarselt hinnatud ja investeerimiskeskkonnale vastavaks kohandatud.
6. Tagatisfond arvestab HTO osamaksemäärade seadmisel turu järsu ümberkujundamise riski, mis võib oluliselt mõjutada eelrahastuse baasi.

EESMÄRK 2. JÄTKAME RAHASTAMISSTRUKTUURI TÕHUSTAMIST

Hüvitusjuhtumil võib Tagatisfond seista silmitsi olukorraga, kus olemasolevate vahendite maht ei vasta koheselt vajaminevale ressursile. Arvestades regulatiivselt pidestatud lubadust hoiused igal juhul lühikeses ajaraamis hüvitada, peab vastav risk olema eelnevalt juhitud.

Tagatisfond võtab omavahendite puudujäägi riski rahastamisstruktuuri kujundamisel arvesse ning tagab võimekuse kaasata hüvitamisele seatud ajaraamis vajalikul määral laenuvahendeid.

Rahastamisstruktuuri kohandamisega seotud oodatavad tulemused

1. Koostöös rahandusministeeriumiga on tuvastatud riigilaenu/-garantii kaasamise protsessiga seonduvad õiguslikud ja finantsilised kitsaskohad ja leitud viisid protsessi efektiivsemaks korraldamiseks.
2. Hüvitusjuhtumiteks on määratletud optimaalne rahastamisstruktuur, regulaarselt on hinnatud omavahendite ning vajadusel kaasatavate ex-post osamaksete ja laenuvahendite suhet.

EESMÄRK 3. SUUNAME STRESSITESTID VALDKONDADELE, MIS ANNAVAD HÜVITUSPROTSESSIS SUURIMAT LISANDVÄÄRTUST

Hoiuste tagamise skeeme käsitleva direktiiviga 2014/49/EL (DGSD) võeti kasutusele mitmeid uuendusi, mis parandavad hoiuste tagamise skeemide valmisolekut ja vastupidavust Euroopas, sealhulgas hoiuste tagamise skeemide kohustus viia piisava regulaarsusega läbi stressiteste. 2021. aastal avaldas Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) stressitestide uuendatud metoodikat sisaldavad suunised¹. Tagatisfond lähtub stressitestide kavandamisel viidatud suunistest, võttes metoodika rakendamisel arvesse Eesti pangandusturu eripärasid.

Muutunud on ka regulatsioon, mis puudutab hoiuste hüvitusjuhtumil likvideerija poolt esitatavate andmete koosseisu. Strateegiaperioodil saab fookuses olema ajakohastatud regulatsioonist tulenevate nõuete rakendamise kontroll.

Stressitestidega seotud oodatavad tulemused

1. EBA stressitestide metoodika on Eesti pangandusturu kontekstis kohandatud selliselt, et stressitestid oleksid Tagatisfondile usaldusväärsed hindamisvahendid.
2. Koostatud on uue EBA suunise alusel läbiviidav stressitestide kava ja valdkonnad on prioriseeritud.
3. Tuvastatud on hüvitusprotsessi ohustavad õiguslikud, finantsilised, andmevahetust ja -kvaliteeti puudutavad vms rakenduslikku laadi takistused ning on rakendatud meetmed nende kõrvaldamiseks.

¹ EBA uuendatud suunised, <https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-revised-guidelines-stress-tests-deposit-guarantee-schemes-dgss>.

EESMÄRK 4. TOETAME EUROOPA HOIUSTE TAGAMISE SKEEMI LOOMIST

Viimastel aastatel on astutud märkimisväärsed samme, et luua Euroopa Liidu ühtse turu jaoks turvalisem finantssektor. Pangandusliidu tasandil loodi ühtne järelevalvemehhanism (SSM), millele järgnes ühtne kriisilahendusmehhanism (SRM), sealhulgas ühtne kriisilahendusfond (SRF). 2021. aasta alguses allkirjastasid liikmesriigid Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) asutamislepingu ja SRF-i puudutava valitsustevahelise lepingu muudatused, millega rakendatakse ennetähtaegselt SRF-i kaitsemeetet.

Kui SSM-ile ja SRM-ile on viidatud kui pangandusliidu kahele sambale, siis pangandusliidu kolmas samm – Euroopa hoiuste tagamise skeem – on siiani puudu. Euroopa hoiuste tagamise skeemi eesmärk on suurendada usaldust pangandussüsteemi vastu finantskriiside ajal ja hoida ära pangajookse. Ühtne skeem maandaks ka piiriülese pangandusega seotud stabiilsusriske ja on eriti oluline kontsentreeritud pangandussektoriga riikidele.

Tunnistame, et Tagatisfondil puuduvad otsesed instrumendid vastava raamistiku põhialuste ja edasiliikumise ajagraafiku kujundamiseks. Pigem sõnastab Tagatisfond siinkohal oma ootuse, mille kohaselt Eestile kui väikse, kontsentreeritud pangandusturuga riigile on oluline, et Euroopa Liidu tasandil liigutaks siin tempokalt edasi, tagamaks suuremat stabiilsust ja piiramaks arbitraaži potentsiaali turul.

Eeltoodust ajendatuna teeb Tagatisfond siiski pingutusi nii siseriiklikult Rahandusministeeriumile tuge pakkudes kui ka rahvusvahelistes koostöövõrgustikes raamistiku olulisust käsitlevat sõnumit edasi kandes.

EESMÄRK 5. VAJADUSEL KOOSTAME STRUKTUURIMUUDATUSTE ELLUVIIMISE TEGEVUSKAVA

Rahandusministeeriumi tööplaanis on Tagatisfondi seaduse muutmise väljatöötamiskavatsus (VTK), mille eesmärk on kirjeldada erinevaid lahendusi ning esitada valikuvõimalusi Tagatisfondile antud ülesannete ja kohustuste täitmise efektiivsemaks muutmisel.

2020. aasta algusest on Tagatisfond teinud lepingulist koostööd strateegilise partneri Finantsinspeksiooniga, kelle võimalused, töötajate asjatundlikkus ja tehnoloogilised lahendused on võimaldanud Tagatisfondil oma tegevusvõimekust juba oluliselt tõsta.

Tagatisfond jälgib siinkohal VTK väljatöötamise protsessi, on valmis rahandusministeeriumile andma omapoolset sisendit ja koostöös ühendava institutsiooniga kavandama ühinemisprotsessi paralleelselt regulatiivsete sammudega.

Võimalike struktuurimuudatustega kaasnev oodatav tulemus

1. Vajadusel ladusa ühinemisprotsessi läbiviimisele suunatud tegevuskava koostamine.